

2021. II. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

2021. II. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közszerológálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Pató Viktória Lilla

Schmidt Laura

Tóth Bettina

Lektor

Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószereksztők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
<i>Navracsics Tibor</i> A koronavírus-járvány hatása a kormányzatokra	12
<i>Petri Bernadett</i> Parlament kontra Bizottság – perben álló EU-intézmények a jogállamiság nevében	16
<i>Tárnok Balázs</i> A Kisebbségvédelmi Keretegyezmény szakértőinek szlovákiai országlátogatása	24
<i>Kalas Vivien – Tóth Bettina</i> Német választás európai uniós szemmel	29
<i>Varga Csilla</i> Megtörik a jég: magyar–ukrán közeledés vagy színjáték?	36
<i>Pató Viktória Lilla</i> Európai Digitális Identitás, a biztonságosabb és ellenőrizhető személyi adattér	39
<i>Varga Csilla</i> A nemzeti kisebbségvédelem jó gyakorlatainak bemutatása az ET magyar elnöksége keretében	43
<i>Petri Bernadett</i> Polexit vagy rutindöntés – a lengyel alkotmánybíróság ítélete az uniós alapszerződésről	47
<i>Tárnok Balázs</i> Magyar–szlovák feszültségek és a V4 egységének megőrzése	60
<i>Petri Bernadett</i> Politikai csörtéből intézményközi harc: mulasztási per indulhat a Bizottság ellen jogállamiságügyben	69
<i>Tóth Bettina – Miszlivetz Áron James</i> Egység a sokféleségben – Erő a sokféleségben?	77
<i>Kalas Vivien</i> Az uniós oktatáspolitikai fejlődése és jövője	83
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i> És még miért fontos nekünk a klímavédelem?	87
<i>Miszlivetz Áron James</i> Destabilizálódó szomszédok: Kényszerhelyzetben az unió	89
<i>Tárnok Balázs</i> Nemzeti régiók – a hetedik sikeres európai polgári kezdeményezés	93

<i>Gát Ákos Bence</i>	
Ellentmondásos rendelettel vonná el Brüsszel az uniós forrásokat	99
<i>Pató Viktória Lilla</i>	
Se veled, se nélküled	102
<i>Varga Csilla</i>	
Véget ért az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának soros magyar elnöksége	105
<i>Petri Bernadett</i>	
Jogállamisági elvárások és átláthatóság – az európai pártcsaládok működésének reformja	109
<i>Pató Viktória Lilla</i>	
Európa digitális évtizedének második éve – digitális szakpolitika az Európai Unióban 2021	115
<i>Varga Réka</i>	
Belorusz–lengyel határincidens	125
<i>Varga Réka</i>	
A tálib rezsim kormányként való elismerése	131
<i>Varga Csilla</i>	
A nemzeti kisebbségek védelmével kapcsolatos egyes nemzetközi fejlemények 2021-ben	136
<i>Balázs Tárnok</i>	
Human Rights of Ethnic Minorities in Ukraine – The ‘Kaboul Moment’ Is on the Way?	140
<i>Bálint Pongrácz</i>	
Mercenaries at the Forefront of Russian International Relations	144
<i>Bálint Pongrácz</i>	
A Short Overview of the Kremlin’s Perception of the Gradual Worsening of EU–Russian Relations over the Past Two Decades	149

Szerzők rövid szakmai életrajza

Gát Ákos Bence a párizsi Sciences Pón, a Strasbourgi Egyetemen, a Paris 1 Panthéon-Sorbonne Egyetemen és az ENA-n szerzett jogász-, politológus- és közigazgatási diplomákat, egy évig tanult ösztöndíjasként a barcelonai Pompeu Fabra Egyetemen. 2011-ben megalapította a *Duel Amical* – vitapolitika.hu nemzetközi internetes vitamagazint. 2014-től az Igazságügyi Minisztérium munkatársa és a Szegedi Tudományegyetem óraadója, kutatóként dolgozott a Századvég Alapítványnál, valamint jogi tanácsadóként az Európai Parlament elnöki kabinetében. 2018-ban lefordította Bertrand Mathieu francia alkotmányjogász professzor *A jog a demokrácia ellen?* című könyvét, 2019-ben saját könyve jelent meg *Küzdelem az európai színtéren – a Magyarországgal szembeni „jogállamiság”-kritika feltáratlan összefüggései* címmel.

Tudományos tevékenységét 2019-től a Nemzeti Közszerzők Egyetemen folytatja doktoranduszként és az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet (EUSTRAT) kutatójaként.

Szakterületei közé tartoznak a francia–magyar kapcsolatok, az európai jog és az európai politika, fő kutatási témája az európai uniós jogállamiság-politika.

Kalas Vivien 2019-ben szerzett diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának politológia alapszakán. 2021-ben fejezte be tanulmányait az ELTE ÁJK politikatudomány mesterszakán.

2021 szeptemberétől az ELTE ÁJK Politikatudományi Doktori Iskolájának PhD-hallgatója.

2020 januárjától a Nemzeti Közszerzők Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének (EUSTRAT) munkatársa.

Főbb kutatási területei közé tartozik az Európai Tanács döntéshozatala, az európai uniós demokrácia, a jogállamisági kérdések, illetve az Európai Unió oktatáspolitikája.

Máthé Réka Zsuzsanna előbb kommunikációt, valamint német nyelvet és irodalmat tanult, később okleveles közgazdász végzettséget szerzett közintézmények menedzsmentje szakirányon a Michigan State University és a Babeş–Bolyai Tudományegyetem közösen működtetett mesterképzésén. Tanulmányait

Szerzők rövid szakmai életrajza

munkatársa. 2019-től 2020 végéig a Nemzeti Közszerológati Egyetem Nemzetközi Igazgatóság munkáját segítette.

2018-tól a Rákóczi Szövetség alelnöke. Az elmúlt években tanácsadóként segítette a felvidéki Magyar Közösség Pártja munkáját, 2019-ben a párt európai parlamenti képviselőjelöltje.

2020 januárjától a Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének (EUSTRAT) tudományos segédmunkatársa. Kutatási területei: európai uniói jog és politika, uniói kisebbségvédelem és kisebbségi jogok, európai polgári kezdeményezés, viseigrádi együttműködés, civil politikai érdekérvényesítés.

2020-ban elnyerte a Hungary Foundation egyéves amerikai kutatói ösztöndíját, aminek eredményeként 2021. januártól a University of Notre Dame Kellogg Institute for International Studies vendégkutatója. Kutatási témája a civil szervezetek politikai érdekérvényesítő képessége az Európai Unióban és az Amerikai Egyesült Államokban, különös tekintettel a határon túli magyarok érdekében végzett civil érdekérvényesítési (lobbi) lehetőségekre.

Tóth Bettina a Nemzeti Közszerológati Egyetemen szerzett alapszakos diplomát nemzetközi biztonság- és védelempolitika szakon 2020-ban, jelenleg az NKE nemzetközi közszerológati kapcsolatok mesterszakán végzős hallgató. 2018 óta a Nemzetközi és Európai Szakkollégium tagja, 2020-tól pedig gazdasági alelnöke a szervezetnek. Kutatási és érdeklődési területei közé tartozik az Európai Unió zöldpolitikája, közös kül- és biztonságpolitikája, valamint Németország védelempolitikája és politikai rendszere.

Szakmai gyakorlatot folytatott korábban a Stratégiai és Védelmi Kutatóintézetnél, illetve a Paradigma Intézetnél és az Európa Stratégia Kutatóintézet gyakornoka is volt.

Jelenleg az Európa Stratégia Kutatóintézet kutatójaként is tevékenykedik.

Varga Csilla BA- és MA-diplomáját a Budapesti Corvinus Egyetem nemzetközi tanulmányok szakán szerezte, 2014-től pedig szintén az intézmény doktori hallgatója. Doktori fokozatát 2021-ben szerezte meg, disszertációjának címe: *Political Participation and Representation of National Minorities: The Work of Intergovernmental Committees on National Minorities between Hungary and Its Neighbors*. Egyetemi tanulmányai alatt szakmai gyakorlatot szerzett

Német választás európai uniós szemmel

Milyen Európa-politikát folytathat a következő négy évben Németország?

A Németországban vasárnap rendezendő szövetségi parlamenti választásokat nem csupán a német választópolgárok, de az Európai Unió vezetői részéről is kitüntetett figyelem övezi. Nem érdektelen ugyanis, hogy a közösség egyik legmeghatározóbb szavú államának milyen összetételű vezetése lesz, az új kormány milyen Európa-politikát kíván majd folytatni. A voksolást követően hosszan tartó koalíciós tárgyalásokra lehet számítani, így végleges eredmény csak hónapokkal később várható, ám a pártok által a kampány időszakában megfogalmazott célok és a választási programok alapján már most kirajzolódni látszik a lehetséges kormánykoalíciók Európai Unióról alkotott képe.

A szeptember 26-ai estét Németország Szociáldemokrata Pártja (SPD) várhatja a legnyugodtabban, hiszen támogatottsága folyamatosan növekedett az elmúlt hónapokban, és mostanra a legnépszerűbb politikai erővé vált az országban. Ebből adódóan, várhatóan a baloldali párt kezdheti majd meg a kormányalakításról szóló egyeztetéseket más szervezetekkel. Az SPD kancellárjelöltjének, Olaf Scholznak számos alternatíva – szám szerint négy – áll rendelkezésére, amikor arról kell döntenie, mely pártokkal tudna együttműködni az ország irányítása érdekében:

Kenya-koalíció

Noha az SPD elvetette az újbóli nagykoalíció lehetőségét, a történeti tapasztalatokból kiindulva mégsem elképzelhetetlen, hogy Scholz a már-már természetes partnerének számító Kereszténydemokrata Unió/Bajor Keresztényszociális Unió (CDU/CSU) pártszövetséghez fordul a szavazás után. Amennyiben a választási eredményekből fakadóan a két politikai erő nem rendelkezik a szükséges parlamenti többséggel, úgy Scholznak – évtizedes gyakorlattal szakítva – egy harmadik párttal is tárgyalásokat kell folytatnia.

A „Kenya-koalíció” elnevezés a Kenyai Köztársaság zászlajának színeire utal, és a CDU/CSU (fekete), illetve az SPD (vörös) mellett a Zöldeket (zöld) foglalja magában. E három szervezet sok kérdésben azonos álláspontot képvisel az Európai Unió jövőjét illetően.¹ Mindannyian intézményi reformokat sürgetnek, amivel a közösségi dimenziót erősítenék. Megreformálnák a Tanács döntéshozatalát, csökkentenék az egyhangú döntéshozatali szabály alá eső területek számát, legfőképpen a kül- és biztonságpolitikai ügyekben térnének át a minősített többséggel történő elfogadásra. Ez az átállás az Európai Unió globális szerepének hatékonyságát fokozná a külpolitikai kérdésekben, amelyet a biztonság- és védelempolitika területén egy Európai Védelmi Unió felállításával tennének még robusztusabbá, amely nem az euroatlanti kapcsolatok aláásásaként, hanem annak megerősítéseként szolgálna. Azonban a NATO által megnevezett elvárás, így a nemzeti védelmi költségvetés a GDP arányában 2%-os szintre emelése esetében a Zöldek elutasító magatartást követnének. Ennek oka, hogy a stratégiai érdekek – mint multilateralizmus, jogállamiság és demokrácia – összehangolásához nem egy statikus és absztrakt nemzeti célmeghatározást javasolnának, hanem egy közös feladatot megcélzó párbeszédet szorgalmaznának. Ezen túlmenően növelnék az Európai Parlament szerepét is azáltal, hogy biztosítanák az intézménynek a jogalkotás kezdeményezéséhez való jogot, amely jelenleg kizárólag az Európai Bizottságot illeti meg, valamint elkötelezettek az uniós demokrácia megerősítése mellett, a jogállamiság kritériumait megsértő tagországok esetében pedig támogatják az uniós források megvonásával járó szankciókat is.

A pártok között nézeteltérés a migrációval és annak kezelésével kapcsolatban mutatkozik meg. A témának kiemelt jelentőséget adtak az afganisztáni események, hiszen a tálib hatalomátvételt követően Európa országainak ismét menekültek ezreivel kell számolniuk. Noha mindhárom politikai erő a szolidaritás fontosságát hangsúlyozza, a Zöldek ennek befogadással, családegyesítéssel és a harmadik országbeli – török, líbiai – táborok felszámolásával kívánnak valódi tartalmat, a CDU/CSU, valamint az SPD viszont sokkal inkább a bevándorlók EU-n kívül tartására helyeznék a hangsúlyt, és a legközelebbi biztonságosnak számító államokkal működnének együtt a menekültek elhelyezése érdekében.

¹ Bündnis 90 – Die Grünen: *Deutschland. Alles ist drin. Bundestagswahlprogramm 2021* (2021). CDU/CSU: *Das Programm für Stabilität und Erneuerung. Gemeinsam für ein Modernes Deutschland*. 2021. SPD: *Das Zukunftsprogramm der SPD. Wofür wir stehen. Was uns antreibt. Wonach wir streben* (2021).

Német választás európai uniós szemmel

További feszültséget szíthat az Északi Áramlat 2 gázvezeték megépítésének, illetve annak használatának támogatása. Míg az CDU/CSU és SPD kezdetben támogatta, a nyáron már annak leállítása hírére is felvetették az Ukrajnára nehezedő nyomás miatt. A Zöldek viszont határozottan a folyamat felszámolása mellett állnak ki.

Németország-koalíció

Egy úgynevezett Németország-koalíció megalakulásakor – amely a német zászló színeiről kapta a nevét – a két nagy politikai erőn kívül a Német Szabaddemokrata Párt (FDP) lenne még tagja a végrehajtó hatalomnak. Ez a típusú kormány ugyancsak az európai egységet fűzné szorosabbra, intézményi kérdésekben – úgymint az EP hatásköre vagy a Tanács döntéshozatala – hasonlóképpen gondolkoznak, támogatják egy közös európai választási törvény megalkotását, a migrációs válsággal kapcsolatban egységes fellépést és szabályozást szeretnének, valamint a mostani, 27 fős helyett a kisebb létszámú Bizottságot preferálják. A Szabad Demokraták ezenfelül egy decentralizált, föderatív szerkezetű Európai Unió felé haladnának, és ugyan a CDU/CSU és az SPD is nyitott egy esetleges szerződés módosításra, az FDP ennél tovább menve, egy európai alkotmány létrehozása mellett érvel.² Az egységesség a kül-, biztonság- és védelempolitika terén is megmutatkozna, ugyanis a CDU/CSU, vagyis az unió, az SPD és az FDP is a tagállamokkal közös fegyveres képességek kiépítését támogatnák a tagállami túlköltekezés megfékezéséért.

Nagyobb érdekellentét itt is a klíma- és energiapolitikában jelenhet meg, ugyanis a Zöldekhez hasonlóan az FDP is a gázvezetékprojekt berekesztését szorgalmazná, egyik legfőbb érvként a Navalnij-ügy eddig még meg nem történt rendezésére utalva.

Közlekedési lámpa koalíció

Míg belpolitikai kérdésekben nagyobb a széthúzás, kül- és Európa-politikában többségében egyetértés mutatkozik a közlekedési lámpa koalíció tagjai, vagyis a Szociáldemokraták, a Szabad Demokraták és a Zöldek felől. Egy európai uniós hadsereg életre hívását mindhárman támogatnák, és ehhez tartozóan

² FDP: *Nie gab es mehr zu tun. Wahlprogramm der Freien Demokraten* (2021).

az egységes fellépés, a költséghatékonyság, illetve a közös kül-, biztonság- és védelempolitika fejlesztése mellett foglalnának állást. Utóbbi az Európai Unió globális szereplővé válásában is nagy jelentőséget mutatna, amelyet a Szociál-, valamint a Szabad Demokraták az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikai főképviselőjét EU-külgyminiszteri szintre emelésével egészítenének ki. A biztonságszavatolás euroatlanti pillére mellett mindhárom koalíciótag elkötelezett, azonban az FDP részéről a GDP-arányos 2% helyett 3%-ot támogatnának, de kiterjesztve a 3D (*defence, development and diplomacy*), tehát a védelem, fejlesztés és a diplomácia elemeire, továbbá a Zöldek is a párbeszédre helyeznék a hangsúlyt. Emellett mind a Szociáldemokraták, mind a Zöldek, mind pedig a Szabad Demokraták az európai államok együttműködésének közösségi dimenzióját erősítenék az intézményrendszer reformja, illetve a migrációs helyzet kezelése tekintetében egyaránt. A különbség közöttük a szükségesnek vélt változtatások mértékében van, ami később akár még konfliktusforrást is jelenthet a koalícióban. Míg az SPD visszafogottabb álláspontot képvisel, és csupán egy európai menekültügyi rendszer létrehozását szorgalmazza, addig az FDP a kötelező elosztási kvóták bevezetése mellett érvel. Hasonló jelenség figyelhető meg az uniós intézményekkel kapcsolatos célokban is. A Tanács döntéshozatalának hatékonyabbá tételével – és *ezáltal a minősített többségű döntést igénylő területek kiterjesztésével* –, valamint az Európai Parlament szerepének megerősítésével kapcsolatban mindhárom szervezet azonos állásponton van, a Szabad Demokratáknak és a Zöldeknek egy föderálisabb Európa-képük van, és sokkal több területen adnának a szupranacionális intézményeknek újabb hatásköröket, mint az SPD.

Vörös-vörös-zöld koalíció

A belpolitikai konszenzus egy esetleges balközép koalícióval – amelyet az SPD, a Die Linke (Baloldali Párt) és a Zöldek alakítanának – könnyebben előállhatna, azonban a kül- és biztonságpolitikában széles törésvonalat teremtene. Habár Olaf Scholz egyértelmű elkötelezettséget sürgetett potenciális partnerei részéről a NATO-t és az Európai Uniót illetően, nem tartja kizártnak a Die Linke párttal való együttműködést, annak ellenére, hogy a Baloldali Párt minden külföldi katonai jelenlétet meg akar szüntetni, ezáltal sem egy európai uniós hadsereg

Német választás európai uniós szemmel

létrehozását, sem Németország NATO-tagságát nem preferálja.³ Véleményük szerint ezek az intézmények nem az emberek biztonságérzetét növelik, hanem a védelmi ipari vállalatok zsebébe töltik meg.

Előbbihez szorosan kapcsolódik a Baloldali Párt Európai Unióról mint globális hatalomról alkotott véleménye, ugyanis álláspontjuk szerint csak úgy lehetne egy szolidáris, demokratikus, de erős EU-t kialakítani, ha a gazdagokat megadóztatnák, a szegényeket pedig felemelnék. Ugyan csak részben, de a klímapolitikát illetően sem rendelkeznek egyazon véleménnyel. Míg az SPD és a Zöldek nem bírálják az Európai Zöld Megállapodást, a Baloldali Párt elégedetlenségét fejezte ki a Green Deallel kapcsolatban, ezáltal egy új társadalmi-ökológiai paktummal erősítené a cselekvést, ahol a célkitűzés szintén a karbonsemlegesség, viszont az „Európai Közösség a megújuló energia és az energiamegtakarítás ösztönzésére” nevet viselné.

A nézeteltéréseik ellenére ugyanakkor az Európai Parlament szükséges új kompetenciáiról, az uniós demokrácia megújításáról és a migrációs politika alapjairól hasonlóképpen vélekednek.

Jamaica-koalíció

Az ötödik, az SPD-t nem magában foglaló lehetséges szövetség a karib-tengeri Jamaica zászlójáról kapta elnevezését, amely az unió, az FDP és a Zöldek hármából állna. A 2017. évi szövetségi parlamenti választás után e három párt már megpróbált koalíciót alakítani, azonban az FDP kiszállása ezt megghiúsította, így – a bizalom hiányában – ez az együttműködés idén nem valószínűsíthető. Viszont amennyiben szeptember 26-án az uniópártok és a Zöldek támogatottsága nem lenne elegendő az abszolút többséghez, az euroatlanti és az Európapolitikában egységes jövőkép lehet kirajzolódóban.

Mindannyian az Európai Védelmi Unió megalapításában látják az európai védelem szavatolását, kiegészítve az Észak-atlanti Szövetség primátus szerepének megnevezésével. Nézeteltérés a GDP-arányos 2%-os védelmi ráfordítás kapcsán alakulhat ki, ugyanis míg a CDU/CSU elkötelezett a teljesítés mellett, és több felelősségvállalást kezdeményezne békemissziókban, a Zöldek és az FDP leginkább a *soft power*, vagyis például a diplomácia eszközeit részesítené előnyben a fegyverkezés helyett. A közösségi szint megerősítésében

³ Die Linke: *Zeit zu handeln! Für soziale Sicherheit, Frieden und Klimagerechtigkeit. Wahlprogramm zur Bundestagswahl 2021* (2021).

szintén azonos nézeteket vallanak úgy az EP reformját, mint a döntéshozatali eljárások módosítását illetően, a bevándorlók ügyének kezelésében viszont alapvető szemléletmódbeli különbségről beszélhetünk a CDU/CSU, illetve az FDP és a Zöldek között. Míg utóbbiak a befogadás és a harmadik országbeli táborok felszámolása mellett érvelnek, addig a kereszténydemokraták az unión kívüli segítségnyújtás és a partnerországokkal való együttműködés fontosságát hangsúlyozzák, célként tűzve ki, hogy minél kevesebb ember érkezzon Európába. A migráció ügye mellett – a Kenya-, a Németország- és a közlekedési lámpa koalícióhoz hasonlóan – az EU-s klíma- és energiapolitika is éket verhet a partnerek közé az Északi Áramlat 2 megépítése kapcsán, ugyanakkor mindhárman Európa szerepét kívánják növelni mint globális aktornak a klímakülpolitika területén, akár egy EU-s klímaképviselői pozíció létrehozása révén is.

Eredménytől függetlenül kihívások következnek

Amennyiben valóban három párt válik szükségessé az új kormány megalakításához, Angela Merkel még hónapokig ügyvezető kancellárként fog regnálni. A kérdés, hogy bármelyik koalíció is valósul meg, képesek lesznek-e a 16 év alatt kellő befolyást és elismerést szerző kormányfő által hátrahagyott űrt kitölteni? Európa vezető hatalmi pozíciójának megtartásához biztosan egy karizmatikus személyt kell hogy megválasszanak, ugyanis a nagyhatalmi politikában is tárgyalóképes félre lesz szüksége mind Németországnak, mind az Európai Uniónak a globális érdekérvényesítéshez. Ennek első és meghatározó eleme lesz Németország G7-es, vagyis a világ hét legfejlettebb gazdaságát tömörítő szervezet elnökségének betöltése, de a koronavírus-járvány újbóli megerősödésének vagy a hazájukat elhagyni kényszerülő menedékkérők tömeges európai megjelenésének kezelése is mérföldkő lesz az új német kormány számára.

2021. szeptember 24.

Felhasznált irodalom

Bündnis 90 – Die Grünen: *Deutschland. Alles ist drin. Bundestagswahlprogramm 2021* (2021).

Online: https://cms.gruene.de/uploads/documents/Wahlprogramm-DIE-GRUENEN-Bundestagswahl-2021_barrierefrei.pdf

CDU/CSU: *Das Programm für Stabilität und Erneuerung. Gemeinsam für ein Modernes Deutschland.*

2021. Online: www.csu.de/common/download/Regierungsprogramm.pdf

Német választás európai uniós szemmel

Die Linke: *Zeit zu handeln! Für soziale Sicherheit, Frieden und Klimagerechtigkeit.*

FDP: *Nie gab es mehr zu tun. Wahlprogramm der Freien Demokraten (2021).* Online: www.fdp.de/sites/default/files/2021-08/FDP_BTW2021_Wahlprogramm_1.pdf

SPD: *Das Zukunftsprogramm der SPD. Wofür wir stehen. Was uns antreibt. Wonach wir streben (2021).* Online: www.spd.de/fileadmin/Dokumente/Beschluesse/Programm/SPD-Zukunftsprogramm.pdf

Wahlprogramm zur Bundestagswahl 2021 (2021). Online: www.die-linke.de/fileadmin/download/wahlen2021/Wahlprogramm/DIE_LINKE_Wahlprogramm_zur_Bundestagswahl_2021.pdf

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel, kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédság- és bővítéspolitikák.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.